

OHJE: AVUSTUKSET ALUEEN PILAANTUNEISUUDEN SELVITTÄMISEEN JA PILAANTUNEEN ALUEEN PUHDISTAMISEEN

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Pirkanmaan ELY-keskus) myöntää valtionavustuksia maaperän, pohjaveden tai sedimenttien pilaantumisesta terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan selvittämiseen ja pilaantuneen alueen puhdistamiseen. Avustukset ovat harkinnanvaraisia ja myönnetään ympäristöministeriön osoittaman määrärahan puitteissa. Avustusten myöntämisessä noudatetaan lakia pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta (246/2019, PIMA-tukilaki), valtioneuvoston asetusta pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta (/ , PIMA-tukiasetus) sekä valtionavustuslakia (688/2001) ja Euroopan unionin valtioneuvoston päätöstä.

Valtionavustuksen tarkoituksesta ja myöntämisen edellytyksistä on säädetty PIMA-tukilain 2 ja 6 §:ssä. Pirkanmaan ELY-keskus voi myöntää avustusta alueen pilaantuneisuuden selvittämiseen ja pilaantuneen alueen puhdistamiseen, jos

- 1) pilaantumisen aiheuttajaa ei saada selville tai aiheuttajaa ei tavoiteta, taikka pilaantumisen aiheuttaja ei kykene vastaamaan toimen kustannuksista; ja
- 2) alueen pilaantuneisuuden selvittäminen tai puhdistaminen on muulle kuin aiheuttajalle ilmeisen kohtuutonta.

Pilaantumisen aiheuttajalle avustusta ei siis voida myöntää. Tästä poiketen kunnalle, jonka katsotaan olevan pilaantumisen aiheuttaja, voidaan myöntää avustusta vanhan suljetun ympäristö- tai terveysriskiä aiheuttavan kaatopaikan alueen tilan selvittämisestä ja puhdistamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Avustuksien hakijoina ja saajina voivat olla erilaiset yhteisöt, kuten kunnat, yritykset ja luonnolliset henkilöt sekä esimerkiksi myös kuolin- ja konkurssipesät.

AVUSTUKSEN HAKEMISESTA, MYÖNTÄMISESTÄ JA MAKSAMISESTA YLEISESTI

Avustushakemus on lähtökohtaisesti toimitettava Pirkanmaan ELY-keskukselle ennen kuin aloitetaan ne toimenpiteet, joiden toteuttamiseen avustusta haetaan. Pirkanmaan ELY-keskus voi harkintansa mukaan myöntää avustusta myös hakemusta edeltäviin kustannuksiin, jotka ovat aiheutuneet hakemusta valmistelevista toimenpiteistä. Tällainen toimenpide voi olla muun muassa alueen tilaa koskeva esiselvitys. Pirkanmaan ELY-keskus kiinnittää harkinnassaan huomiota muun muassa siihen, onko toimenpide ollut tarpeellinen kattavan ja riittävän avustushakemuksen tekemiseksi ja kuinka merkittäviä kustannukset ovat suhteessa avustushakemuksen kohteena olevan hankkeen muihin kustannuksiin tai avustuksen hakijan taloudellisiin olosuhteisiin.

Harkinnanvaraisten valtionavustusten hakemista koskevia ohjeita ja hakulomakkeita on ELY-keskusten verkkosivuilla (www.ely-keskus.fi > Palvelut > Rahoitus ja avustukset - ELY-keskusten ympäristövastuualue).

Avustushakemus on suositeltavaa toimittaa ensisijaisesti [sähköisen asiointipalvelun](#) kautta. Sähköisen asiointipalvelun käyttö helpottaa ja nopeuttaa asian käsittelyä. Mikäli sähköisen asiointipalvelun käyttö ei ole mahdollista, hakemuksen voi laatia myös hakemus-lomakkeella ([linkki](#)). Toimita hakemus liitteineen Pirkanmaan ELY-keskuksen kirjaamoon sähköpostilla, postittamalla tai tuomalla [kirjaamoon](#).

Avustushakemuksessa tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot valtionavustuksen käyttötarkoituksesta sekä muista seikoista, joita viranomaisen tarvitsee hakemuksen ratkaisemiseksi. Huolellisesti täytetty hakemus ja asianmukaiset liitteet nopeuttavat ja helpottavat hakemuksen käsittelyä. Avustusta ei voida myöntää puutteellisen hakemuksen perusteella. Tarvittaessa hakemusta voidaan pyytää täydentämään.

Avustus voi kattaa pilaantuneisuuden selvittämisen ja pilaantuneen alueen puhdistamisen kustannukset osaksi tai kokonaan. Avustusmäärään vaikuttavat muun osallistuvan tahon osuus hankkeesta tai sen kustannuksista, terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan vakavuus tai todennäköisyys ja hankkeen kiireellisyys sekä toimeen saadut muut julkiset varat ja käytettävissä olevat määrärahat. Kiinteistön omistajan tai haltijan taikka puhdistushankkeen toteuttajan puhdistamisesta saama taloudellinen hyöty alentaa avustuksen määrää. Avustuksen määrän harkinnassa voidaan ottaa huomioon myös toimeen soveltuva menetelmä ja sen kestävyys

Valtionavustus on enintään 50 prosenttia alueen pilaantuneisuuden selvittämisen avustuskelpoisista kustannuksista ja enintään 40 prosenttia alueen puhdistamisen avustuskelpoisista kustannuksista. Tiettyjen, PIMA-tukiasetuksessa säädettyjen edellytysten täytyessä avustuksen enimmäismäärää voidaan harkinnanvaraisesti korottaa.

Mikäli avustuksen hakija on arvonlisäverovelvollinen, avustusta ei myönnetä kustannusten arvonlisäveron osuudesta.

Avustus maksetaan pääsääntöisesti jälkikäteen yhtenä tai useampana eränä toteutuneiden ja hyväksytyjen kustannusten perusteella. Maksatushakemuslomake ja -ohje löytyvät sivulta www.keha-keskus.fi.

OHJEITA AVUSTUSHAKEMUSLOMAKKEEN TÄYTTÄMISEEN

Mikäli haet uutta avustusta uuteen hankkeeseen tai hakemus koskee uutta toimenpidettä hankkeessa, jolle on jo aiemmin myönnetty avustus, niin valitse uusi hakemus. Jos haet muutosta aiempaan avustuspäätökseen, valitse muutoshakemus.

Täytä hakijaa, yhteyshenkilöä, hakemuksen kohdetta, hankkeen toteuttamista, rahoitus-suunnitelmaa ja liitteitä koskevat tiedot. Seuraavaksi esitetään tarkentavia ohjeita eräiden avustushakemuslomakkeen kohtien täyttämiseksi.

Mihin tarkoitukseen avustusta haetaan

Kerro kohdassa, haetko avustusta alueen pilaantuneisuuden selvittämiseen vai pilaantuneen alueen puhdistamiseen. Kohdassa voi valita vain jommankumman vaihtoehdon. Valitse lisäksi, kohdistuuko hanke maaperään, pohjaveteen ja/tai sedimentteihin. Kohdassa voi valita useamman vaihtoehdon.

Kiinteistön nykyinen käyttö ja kiinteistön arvioitu tuleva käyttö

Avustuksen hakijan tulee osoittaa, että alueen pilaantuneisuuden selvittämisen tai puhdistamisen tarve ei aiheudu maankäytön muutoksesta. Tämän vuoksi kuvaa hakemuksessa lyhyesti kiinteistön nykyinen käyttö sekä kiinteistön arvioitu tuleva käyttö ja se, onko kiinteistön tuleva käyttö hankkeen taustalla tai onko hankkeella vaikutusta kiinteistön tulevaan käyttöön. Kohdassa on syytä tuoda esille alueen kaavoitustilanne.

Hankkeen nimi

Voit nimetä hankkeen esimerkiksi kohdealueen ja toimenpiteiden perusteella.

Kuvaus toimenpiteistä, joihin avustusta haetaan

Kerro tiiviisti, mihin avustus on tarkoitus käyttää.

Avustuskelpoisia kustannuksia ovat pilaantuneisuuden selvittämisen ja puhdistustarpeen suunnittelu-, tutkimus-, arviointi- ja raportointikustannukset ja pilaantuneen alueen puhdistamiskustannukset sekä niihin liittyvät tarpeelliset muut kustannukset. Lisäksi

avustuskelpoisia voivat olla myös hankkeen toteuttamisen kannalta välttämättömät rakennuksiin, rakennelmiin tai rakenteisiin liittyvät kustannukset.

Alueen käyttö- ja omistushistoria

Kerro kohdassa alueen käyttö- ja omistushistoriasta. Keskeisiä seikkoja ovat muun muassa millaista toimintaa alueella on harjoitettu, millaisia aineita alueella on toiminnan yhteydessä käytetty, kuka/ketkä toimintaa ovat harjoittaneet ja millä ajanjaksolla, ovatko toiminnanharjoittajat vielä olemassa sekä kuka/ketkä ovat omistaneet alueen. Kuvaa lisäksi myös alueen nykytila: millaista toimintaa alueella harjoitetaan nykyään, kuka/ketkä sitä harjoittavat sekä kuka/ketkä ovat alueen omistajat.

Kohdan perusteella arvioidaan, voidaanko pilaantumisen aiheuttaja saada asiassa vastuuseen (PIMA-tukilaki 6 § 1 momentti 1 kohta).

Selvitys hankkeesta aiheutuvien kustannusten kohtuuttomuudesta hakijalle

Kuvaa kohdassa, miksi pilaantuneisuuden selvittämisestä tai pilaantuneen alueen puhdistamisesta aiheutuvat kustannukset ovat ilmeisen kohtuuttomia. Esittele hakijan taloudelliset olosuhteet ja niiden suhde hankkeesta aiheutuviin kustannuksiin. Lisäksi voit esittää syyt, joiden vuoksi hakija on vastuussa selvittämisestä tai puhdistamisesta. Jos hakijana on yksityishenkilö, voit esittää myös elämäntilanteeseen liittyviä seikkoja.

Kohdan tarkoituksena on selvittää, onko selvittäminen tai puhdistaminen hakijalle ilmeisen kohtuutonta (PIMA-tukilaki 6 § 1 momentti 2 kohta).

Arvio toimenpiteiden vaikutusalueesta ja hyödynsaajien lukumäärästä

Voit esittää arvon toimenpiteiden vaikutusalueesta esimerkiksi pinta-alana taikka mainitsemalla kohteita, kuten kuntia tai vesistöjä, joihin toimenpiteet saattavat vaikuttaa. Kerro myös arvio niiden henkilöiden lukumäärästä, jotka hyötyvät hankkeesta esimerkiksi puhtaamman asuinympäristön tai käyttökelpoisen pohjaveden muodossa.

Arvio hankkeen aiheuttamasta kohdekiinteistön arvon noususta tai muusta taloudellisesta hyödystä

Arvioi tässä kohdassa puhdistamishankkeesta mahdollisesti seuraava taloudellinen hyö-ty. Kohdassa on ilmoitettava hyödynsaaja, mistä hyöty syntyy ja mikä on hyödyn arvioitu määrä. Kohdassa tarkoitettuja hyödynsaajia ovat kiinteistön omistaja tai haltija taikka puhdistushankkeen toteuttaja.

Hyöty syntyy tavallisesti siitä, että kiinteistön arvo nousee pilaantuneisuuden puhdistamisen johdosta. Arvon nousua arvioitaessa verrataan kohdealueen arvoa ennen ja jälkeen suunniteltuja toimenpiteitä.

Hakemuksessa esitettävän arvon tulee olla perusteltu ja luotettava, mutta Pirkanmaan ELY-keskus voi harkita tapauskohtaisesti, millaista tasoa arviolta edellytetään. Esimerkiksi kaavoitetulla alueella toteutettavassa sekä kokoluokaltaan ja kustannuksiltaan huomattavassa hankkeessa voi hyödyn määrän arvioinnissa olla usein tarpeen käyttää asiantuntijaa, kuten [auktorisoitua kiinteistöarvioijaa \(AKA\)](#). Mikäli asiantuntijan käyttö ei esimerkiksi hakijan taloudellisten olosuhteiden taikka hankkeen sijainnin ja kokoluokan vuoksi ole kohtuullista ja tarkoituksenmukaista, voi kyseeseen tulla muukin perusteltu arvio alueen arvon noususta. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi, kun yksityishenkilö hakee avustusta pieneen hankkeeseen taajama-alueen ulkopuolella. Tarvittaessa Pirkanmaan ELY-keskus voi pyytää hakijaa täydentämään arviotaan, mikäli siinä on puutteita tai sen luotettavuudesta herää epäilyksiä.

Euroopan unionin valtiontukilainsäädännöstä johtuen avustusta hakevan taloudellista toimintaa harjoittavan yrityksen tai muun yhteisön on kuitenkin käytettävä aina riippumatonta asiantuntijaa esittäessään arvon alueen arvon noususta.

Mikäli arvioit, ettei hankkeesta seuraa taloudellista hyötyä, tulee tämäkin arvio esittää ja perustella.

Muut vaikutukset ja hyödyt

Tässä kohdassa voit kuvata muita hankkeen vaikutuksia ja hyötyjä esimerkiksi luonnonsuojelulle, virkistyskäytölle, vedenhankinnalle, luonnonvarojen hyödyntämiselle tai innovaatiotoiminnalle. On syytä tuoda esille myös hankkeen riskejä sekä mahdollisia negatiivisia vaikutuksia

Sisältykö kustannuksiin arvonlisävero?

Jos hakija on arvonlisäverovelvollinen, arvonlisävero ei jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi, jolloin avustusta ei myönnetä kustannusten arvonlisäveron osuudesta. Toimita selvitys arvonlisäverovelvollisuudesta hakemuksen mukana.

Vastikkeeton työ

Jos hakijalla on hankkeessa tarvittavaa osaamista tai laitteistoa, niin hankkeen kokonaiskustannuksiin voi sisältyä vastikkeettoman työn (talkootyön) arvo. Vastikkeetta tehtävän työn arvo on x €/henkilötyötunti. Mikäli toimenpiteiden toteuttamiseen käytetään hakijan koneita tai laitteistoa, on korvaus siitä x €/käyttötunti.

Haettavan avustuksen määrä, oma rahoitus, muut valtion avustukset, kunnan avustukset, muu rahoitus

Ilmoita hakemuksessa, paljonko haet avustusta ja mikä on oman rahoituksen määrä. Ilmoita lisäksi muut saadut ja haetut valtion ja kunnan avustukset sekä muu saatu rahoitus ja niiden määrät kuluvan ja kahden edellisen verovuoden ajalta. Muuhun rahoitukseen kuuluvat tässä esimerkiksi Euroopan unionin tuet ja yksityinen rahoitus sekä muun osallistuvan tahon osuus hankkeen kustannuksista. Erittele rahoitus tarkemmin hakemukseen liitettävässä rahoitussuunnitelmassa.

Liitteet

Kaikissa tapauksissa hakemukseen tulee liittää:

- Hankkeen suunnitelma. Suunnitelmassa voit esittää hakemuslomaketta tarkemmin hankkeen toteutustapaa, menetelmiä, tavoitteita sekä hankkeen hyötyjä ja vaikutuksia.
- Hankkeen kustannusarvio, rahoitussuunnitelma sekä muiden hankkeeseen osallistuvien rahoituspäätökset. Erittele kustannukset. Mikäli kyseessä on hanke, joka kestää usean vuoden ajan, erittele kustannukset myös vuosittain.
- Hankkeen edellyttämät suostumukset, kuten maa- tai vesialueen omistaja- ja haltijasuostumukset, sekä niiden tilanne. Hankkeen toimenpiteet, kuten näytteenotto, voivat edellyttää suostumuksia useilta eri tahoilta. Mikäli hakija on itse alueen haltija ja omistaja, ei suostumuksia tarvitse esittää.
- Kartta. Kartassa esitetään koko hankkeen ja eri toimenpiteiden sijainnit.

Alueen pilaantuneisuuden selvittämistä koskevaan avustushakemukseen tulee lisäksi liittää:

- Riskiperusteisesti laadittu arvio alueen pilaantuneisuudesta ja puhdistustarpeesta sekä terveydelle tai ympäristölle aiheutuvasta vaarasta tai haitasta.

Pilaantuneen alueen puhdistamista koskevaan hakemukseen tulee lisäksi liittää:

- Mikäli selvittäminen on jo tehty ja avustusta haetaan puhdistamiseen, lisää liitteeksi riskiperusteisesti laadittu selvitys alueen pilaantuneisuudesta ja puhdistus-tarpeesta sekä terveydelle tai ympäristölle aiheutuvasta vaarasta tai haitasta.
- Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset, kuten ympäristölupa, vesilain mukainen lupa tai päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta. Avustuksen myöntämisen

edellytyksenä on, että hankkeella on tarvittavat luvat, päätökset ja suostumukset sekä että luvat ja päätökset ovat saaneet lainvoiman ennen avustuspäätöksen tekemistä.

Tarvittaessa hakemukseen tulee liittää myös:

- Yhdistyksen/yhteisön allekirjoitusoikeudet. Todenna yhdistyksen/yhteisön allekirjoitusoikeudet, jos yhdistys- tai yrityshakija ei käytä sähköistä asiointitiliä.
- Yhdistyksen/yhteisön kokouspöytäkirjaote. Liitä hakemukseen kopio avustusta hakevan yhdistyksen tai yhteisön kokouksen pöytäkirjasta, josta ilmenee päätös avustuksen hakemisesta. Jos hakijan oikeus hakea avustusta ei perustu yhteisön kokouksen päätökseen, todista muulla dokumentilla.

Lisäksi hakemukseen voidaan liittää muita tarpeellisia selvityksiä avustuksen myöntämisen edellytysten arvioimiseksi sekä muita hanketta tarkentavia raportteja ja selvityksiä, jotka hakija haluaa esittää.